യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6
(നിർവാണപ്രകരണം ഉത്തരാർധം)/സർഗം 26

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
സംസാരമാർഗഗഹനേ പതിതസ്യാപതന്തി ഹി .
വൃത്തവൃത്താന്തലക്ഷാണി കീടാ ഇവ ഘനാഗമേ .. 1
സർവ ഏവ ത്വിമേ ഭാവാഃ പരസ്പരമസങ്ഗിനഃ .
അടവ്യാമുപലാനീവ ഭാവനൈതേഷു ശൃങ്ഖലാ .. 2
ചിത്തമാന്ധ്യായ വൃത്താന്തദ്രുമൈർഗഹനവത്സ്ഥിതമ് .
രസരഞ്ജനയാ ലോകേ വസന്ത ഇവ കാനനമ് .. 3
അഹോ ബത വിചിത്രാണി വാസനാവശതോ്ഽവശൈഃ .
ഭൂതകൈരനുഭൂയന്തേ സുഖദുഃഖാനി ജന്മസു .. 4
അഹോ ബതാതിവിഷമാ വാസനാ യദ്വശാജ്ജനൈഃ .
അവിദ്യമാനൈരേവായം ഭ്രമോ്ഽന്തരനുഭൂയതേ .. 5
ആഹ്ലാദിനോ മൃതവതഃ ശുദ്ധസ്യാലോകകാരിണഃ .
ശീതലസ്യാഖിലാർഥേഷു ജ്ഞസ്യേന്ദോശ്ച കിമന്തരമ് .. 6
പൂർവാപരമനാലോച്യ യത്കിംചിദഭിവാഞ്ഛതഃ .
നിർമര്യാദസ്യ മൂഢസ്യ ബാലസ്യ ച കിമന്തരമ് .. 7
ലബ്ധമാപ്രാണപര്യന്തം.....ഭമനുജ്ഝതോഃ .?????
ആമിഷം കോ വി..... വദ മാകരമൂഢയോഃ .. 8?????
സർവ ഏവ ത്വിമേ ഭാവാ ദേഹദാരധനാദയഃ .
ക്ഷിപ്രമാശുഷ്കസികതാശരാവവിശരാരവഃ .. 9
ആബ്രഹ്മസ്തമ്ബപര്യന്തമപി യോനിശതേഷു തേ .
ആകല്പം ഭ്രമതശ്ചിത്തശാന്തിർനാസ്തി ശമാദൃതേ .. 10
പര്യാലോചനമാത്രേണ ബന്ധഗന്ധോ ന ബാധതേ .
ഗച്ഛതോ മാർഗവൈഷമ്യമിവാലോകനകാരിണഃ .. 11
തവ നാവഹിതം ചിത്തം കാമഃ കവലയിഷ്യതി .
സാവധാനസ്യ ബുദ്ധസ്യ പിശാചഃ കിം കരിഷ്യതി .. 12
യഥേക്ഷണപ്രസരണം രൂപാലോകനമാത്രകമ് .
സംവിത്പ്രസൃതിമാത്രാത്മ തഥാ സാഹംജഗത്സ്ഥിതമ് .. 13
യഥാക്ഷിസംവൃതിഃ സർവരൂപാലോകശമോ്ഽരിഹൻ .
സംവിത്സംവരണം നാമ സർവദൃശ്യശമസ്തഥാ .. 14
അസദേവ ജഗത്സാഹം ശുദ്ധാ സംവിത്തനോതി ഖേ .
ഈഷത്പ്രസരണേനാശു സ്പന്ദനം പവനോ യഥാ .. 15
സദിവാസത്യമേവേദമകുർവത്യന്യമേധതേ .
മൃദാ ഹേമ്നേവ കുമ്ഭത്വമപൃഥഗ്ലഭ്യമാത്മഗമ് .. 16
ശൂന്യമാത്രം യഥാ വ്യോമ സ്പന്ദമാത്രം യഥാനിലഃ .
ജലമാത്രം യഥോർമ്യാദി സംവിന്മാത്രം തഥാ ജഗത് .. 17
അവ്യവച്ഛിന്നനിർഭാഗസംവിന്മാത്രം ജഗത്ത്രയമ് .

വിദ്ധി ശാന്തം തഥാ വ്യോമ യഥാ വാരിണി പർവതമ് ..18
നിർവാണസ്യോപശാന്തസ്യ ജ്ഞസ്യ സോദേതി ശീതതാ .
അന്തര്യ+ത്രേ+ന്ദവോ്ഽപ്യേതേ ദീപ്തജ്വലനബിന്ദവഃ .. 19
കിം കേന കഥമേകാന്തശാന്താതതശിവാത്മനി .
നിരാലോകോ്ഽപരാലോകഃ ശൂന്യേ ജഗതി ജന്യതേ .. 20
യാ സത്താ ബ്രഹ്മശബ്ദാഖ്യാ രൂപം സർവസ്യ തന്നിജമ് .
ന യത്ര കാചിദ്ബാധാസ്തി സർവം തന്മയമവ്യയമ് .. 21
യദിദം തു പദാർഥത്വം യത്ര ബാധാനുഭൂയതേ .
യദ്യച്ച ബാധനം പ്രേക്ഷ്യ തന്ന വിദ്മഃ ഖപുഷ്പവത് .. 22
ജ്ഞ ഏവാപഗതസ്വാന്തം ശാന്തമാസ്വ മഹാശ്മവത് .
അസൗ ന മനനം മാനമനന്തമജമവ്യയമ് .. 23
ആകാശകല്പേ സ്വേ ഭാവേ തിഷ്ഠതോ്ഽങ്ഗാനിവേദനമ് .
ഭവത്യഭ്യാസദാർഢ്യേന വിനാ സ്വപ്നവികാരവത് .. 24
നിരുപാദാനസംഭാരമഭിത്താവേവ ചേതതി .
ബ്രാഹ്മം കർതൃ ജഗച്ചിത്രം ന കശ്ചിദ്വാ ന കിംചന .. 25
തനോതി യത്തദാസ്മൈവ തസ്യ തത്ര തഥാ സ്ഥിതമ് .
ദൃശ്യാഭാവാദസദ്ദൃശ്യം തേന കഃ ക്വ കരോതി കിമ് .. 26
അഹം സുഖീതി സുഖിതാ അഹം ദുഃഖീതി ദുഃഖിതാ .
സർവ ഏവ സ്വരൂപസ്ഥാ വ്യോമാത്മാനോ്ഽപി പാർഥിവാഃ .. 27
സർവേഷാമേവ ഭാവാനാം ചിദാകാശാത്മനാമപി .
മിഥ്യൈവ സ്വപ്നശൈലാനാമിവ പാർഥിവതാ സ്ഥിതാ .. 28
അഹംത്വോല്ലേഖതഃ സത്താ ഭ്രമഭാവവികാരിണീ .
തദഭാവാത്സ്വഭാവൈകനിഷ്ഠതാ ശമശാലിനീ .. 29
ഹേമ്നഃ കടകശബ്ദാർഥോ വ്യതിരിക്തോ യഥാസ്തി തേ .
വ്യതിരിക്താ തഥാ സത്യാ നാഹംതാസ്തി ശമാത്മനഃ .. 30
നിർവാണോ നിർമനാ മൗനീ കർതാ്ഽകർതാ ച ശീതലഃ .
ജ്ഞ ഏവ ശാന്ത ഏവാസ്തേ ശൂന്യ ഏവാഭിപൂരിതഃ .. 31
നിർവാസനാസ്പന്ദപരോ യന്ത്രപുത്രകഗാത്രവത് .
സ യഥാസ്ഥിതമേവാസ്തേ ജ്ഞഃ സംവ്യവഹരന്നപി .. 32
യഥാ മഞ്ചകസംസ്ഥസ്യ സ്പന്ദന്തേ നൈവ വാ ശിശോഃ .
അങ്ഗാനി സ്വാനുസംധാനം വിനൈവംവിദിതാത്മനഃ .. 33
നിഃസംബോധൈകബോധസ്യ നിരാശേ/ഹൈഷണാശിഷഃ .
ശാന്താനന്താത്മരൂപത്വാ-ദനുസംധാ-നതാ കുതഃ .. 34
അദ്രഷ്ടുരപദൃശ്യസ്യാദൃഗ്രൂപസ്യാപരൂപിണഃ .
കുതഃ കിലാനുസംധാനമനപേക്ഷസ്യ പശ്യതഃ .. 35
അപേക്ഷൈവ ഘനോ ബന്ധ ഉപേക്ഷൈവ വിമുക്തതാ .
സർവശബ്ദാന്വിതാ തസ്യാം വിശ്രാന്തേന കിമീക്ഷ്യതേ .. 36
പാർഥിവത്വേ ശരീരേ്ഽസ്മിൻസ്വസ്വപ്നാങ്ഗ ഇവാസതി .
ഭ്രമമാത്രാത്മനി കുതഃ ക്വ കസ്യ കിമപേക്ഷണമ് .. 37
ഉപശാന്തസമസ്തേഹം വിഗതാഖിലകൗതുകമ് .

നിരസ്തവേദനം ജ്ഞേന വിദാ കേവലമാസ്യതേ .. 38
മങ്കിനേതി ശ്രുതവതാ തതോ മോഹോ മഹാനപി .
അശേഷേണ പരിത്യക്തസ്തത്രൈവ ത്വഗിവാഹിനാ .. 39
പ്രവാഹാപതിതം കാര്യം കുർവതാപാസ്തവാസനമ് .
തേന വർഷശതസ്യാന്തേ സ്ഥിതമദ്രൗ സമാധിനാ .. 40
തത്രാദ്യയാവത്പാഷാണസമധർമാ സ തിഷ്ഠതി .
സംശാന്തകരണോ യോഗീ ബോധ്യമാനഃ പ്രബുധ്യതേ .. 41

ഏതേന രാഘവ വിവേകപദേന ശാന്തി-
മാസാദയോദയവതാ മനസാ വിഹർതുമ് .
മാ ദീനതാം വ്രജതു രാഗമയീ മതിസ്തേ
ക്ഷീണാ ക്ഷണാദസലിലേവ ശരദ്ധനാലീ .. 42

ഇത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠമഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേഷു
നിർവാണപ്രകരണേ ഉത്തരാർധേ മങ്ക്യുപാ ഖ്യാനേ നിർവാണ-സമാപ്തിർ-നാമ
ഷ+ഡ്വിംശഃസ് സർഗഃ .. 26 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
14.12.2023